

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: **A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye** Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca) — Telefon 484.
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én

Kenyér

Cséplőgépek bugása és aratók zajától hangos mezőkön a nyári nap égető sugarai hevitik a föld homokját s a folyók vizeit.

Az érett buzaszemek magtárakba vándorolnak, hogy azután a bel- és külföldi piacokon kenyérré változzanak. Kenyerévé azoknak, akiknek van miből megvásárolni a drága kenyeret.

Románia mint buzatermő ország szerepel a többi Európai államok között. Így tehát jogosan gondolhatja mindenki, hogy itt nincs szűkében a lakosság a legfontosabb élelmiszernek, a kenyérnek s ezzel szemben tény az, hogy a romániai dolgozó nép eszi, a munkabéréhez viszonyítva, a legdrágább kenyeret. A kenyérkérdés minden munkáscsaládban súlyos gondokat okoz, sehol nincs belőle elég és egyetlen munkás sem tudhatja, hogy vajjon a következő napokon lesz-e kenyere? A megélhetés bizonytalanságával együtt járó folytonos anyagi gondok a legerősebb idegzeteket is lassan megörlik és így nem csoda, hogy a termelő kedv is állandóan csökken.

Végeredményben tehát az ipari termelés mennyiségében is nagyon meglátszik a kenyérgondok hatása, amit különösen az agrár Romániában nem lehetne elvárni, ha a kormányzat többet tenné dolgozó nép érdekében. Nálunk sajnos, nem a dolgozó nép, hanem a bankok és a nagytőkések érdekében irányítják az ország politikáját s azért történhetik meg az a páratlan eset, hogy mezőgazdasági országunk lakosságának a többsége éhezni kénytelen. Éhezünk fizikailag, mert a munkában levők napi keresete még a puszta állati életet sem biztosítja kellőképpen s még inkább éheznek a rossz közgazdasági politika miatt leépített ipari üzemekből elbocsátott munkások ezrei.

Nincs munka! Nincs kenyér! Halljuk az utcára került munkástársaink ezreitől. Szellemileg is éhezünk, mert a cenzura és ostromállapot miatt megfelelőleg írni sem szabad a valódi helyzet megvilágítására. Annál kevésbé szabad gyűléseken mutatni rá azokra az okokra, amik természeti kincsekben bővelkedő bőtermésű országunk lakosságát az általános nyomor örvényébe sodorták.

Nehány ezer kiváltságos kivételével az egész ország lakossága nyomorog s a nyomor különösen az ipari munkásoknál napról-napra mind tűrhetetlenebbé válik. Akik életükben soha sem éheztek, elképzelni sem tudják, mit jelent éhes gyomorral szemlélni a mezők buzakalász-erdeit és a városi kirakatok inycsiklandó élelmiszereit.

Lyukas cipőben s foltozott ruhában is meg lehet látni a kirakatok százezres ékszeréit. A suhogó selyemruhák s luxusautók megtekintését sem lehet rendőri intézkedéssel megtiltani. Már pedig ezek a képek gondolkodásra készítenék még a vad zulukaffer törzsek analfabétáit is. A gondolatok megrendszabályozását semmiféle reakciós intézkedésekkel elérni nem lehet és ezért jó lesz, ha a kormányzat végre foglalkozik a munkában levő és a munkanélküli munkásság kenyérkérdésével is, mert "a mult történelmi példái eléggé bizonyítják, hogy a kenyérhiány volt a legtöbb baj előidézője s ma is aszerint ítéli meg a nép a kormányzatot, hogy mennyi kenyeret tud mindenkinek biztosítani.

Igéretek helyett kenyeret és szabadságot akarunk.

Racionalizálási kísérletek és eredmények a romániai iparban

I.

A romániai munkásmozgalom részéről mind-ezideig kevés érdeklődés nyilvánult meg a racionalizálás iránt. A szaklapok ezirányú közleményei főleg a külföldi racionalizálás ismertetésében merültek ki. Hogy mi is az a racionalizálás, vagy másképpen: tudományos üzemvezetés, arról a „Vas- és Fémmunkás“-ban már jelent meg egy cikk, így erről a nagyarányú folyamat elméleti kiindulási pontjáról ezuttal nem kell szólnunk.

Bevezetésül azonban előre kell bocsátanunk, hogy a racionalizálás Romániában akkor kezdett tért hódítani, amikor a háborút követő látszólagos konjunktúra véget ért és a Banca Naționala deflációs politikára tért át. A romániai ipar, egyrészt hogy a beözönlő olcsóbb külföldi áruval a versenyt felvehesse, másrészt, hogy a folytonosan csökkenő fogyasztóképességgel szemben profitját megvédje — kénytelen volt a racionalizálást megindítani.

A racionalizálás közvetlen célja a termelési folyamat olcsóbbá tétele. Ez kétféleképpen érhető el: 1. Tőkekonzentráció által, amelynek révén nagy tőkék összegyűjtése válik lehetővé. Ennek egyik legismertebb módja: egyes iparvállalatok fúziója. Tőkekonzentrációval nemcsak nagyobb ipari programot lehet megvalósítani, de egyúttal a kisebb üzemek egyesülése útján nagy nyersanyag- és munkaerőmegtakarítást lehet elérni. 2. A tulajdonképpeni racionalizálás útján, amely alatt új munkaidőmegrövidítő gépek beállítását, egyáltalában véve: egyes gyártási folyamatok mechanikai, vagy más, szervezési uton való egyszerűsítését kell érteni.

Romániában már 1927 eleje óta, külföldi mintára racionalizáló intézet, I. R. O. M., teljes nevén: Institutul Românesc de Organizare Științifică a Muncii — működik, ami már jelzi a tényt, hogy a kérdés fontosságával nálunk is tisztában vannak.

A racionalizálás problémája önként értetődően szorosan hozzákapcsolódik a munkáskérdéshez, amennyiben egyrészt annak szerves része lett. Fejtegetéseinkben ezért a következő beosztást fogjuk alkalmazni: 1. Közreadjuk az eredményeket, melyek az itteni racionalizálások révén ismeretesek. 2. Levonjuk belőlük a munkásság számára kínálkozó tanulságokat.

Az üzemkonzentráció

Erőteljesebb koncentráció a legutóbbi évek folyamán a vas- és elektromos-, a fa- és az üvegiparban mutatkozott. A többi iparágban is megállapítható a koncentráció egy bizonyos folyamata, amely aszerint váltakozott, hogy abban a termelés rentabilis volt, vagy veszteséggel járt. Ha a termelés kifizetődött, akkor a vállalatok száma: nőtt — és ez látszólag ellentmond a koncentráció elméletének — ha az iparban — bármi oknál fogva válság ütött ki — az üzemmegszűnésekben, csődökben fejeződött ki, ami az egész termelési ág produktív fokában érezte a hatását. A koncentráció főleg a veszteséggel járó termelést akarja kikérülni.

Most nézzük meg néhány iparág adatait, amelyekből a koncentrációra vonatkozólag is érdekes adatokat kapunk:

	Vállalatok száma	Motorikus erő HP.	Termelvény értéke Leiben	Alkalmazott munkások száma
Vas- és elektrotechnika	1924 557 73356 1925 521 84964	73356 84964	4,944.438.000 6,127.533.000	44154 41567
Faipar	1924 870 72824 1925 848 74714 1926 825 72047	72824 74714 72047	5,063.977.000 5,231.730.000 5,842.930.000	57138 60638 50235
Bőripar	1925 304 12778 1926 312 13826	12778 13826	2,543.597.725 2,967.201.000	10091 9324
Üvegipar	1924 41 1743 1925 39 1803 1926 31 1533	1743 1803 1533	364.814.000 406.360.000 498.981.000	4659 5072 4147
Textilipar	1925 397 25381 1926 462 28924	25381 28924	5,643.945.000 6,656.062.000	29326 30406
Kémiai ipar	1924 354 51286 1925 281 44347 1926 248 43053	51286 44347 43053	10,094.638.000 2,115.906.000 2,385.660.000	13884 9046 8971
Papíripar	1924 160 17785 1925 167 18994 1926 150 23995	17785 18994 23995	1,216.735.000 1,459.075.000 1,774.223.000	9622 10554 9609

Főntebbi táblázatból könnyen megállapítható, hogy a vállalatok összevonása elég gyors tempót vett fel a vas-, a fa-, az üveg-, a kémiai és a papíriparban. Üzemszaporodás csak a textil- és a bőriparnál mutatkozik. Ezeknek megállapítása után vizsgáljuk meg az egyes iparágak befektetett tőkéiben beállott változásokat.

	Befektetett tőke (arany lei)		
	1924-ben	1925-ben	1926-ban
Vasipar	102.416.000	163.132.000	181.902.656
Faipar	95.543.000	87.231.000	82.693.157
Bőripar	42.407.000	42.147.000	43.995.633
Üvegipar	5.841.627	7.688.000	7.966.400
Textilipar	70.582.000	76.674.000	86.538.610
Kémiai ipar	85.394.000	84.555.000	73.751.630
Papíripar	32.189.000	35.875.000	42.932.636

Ha már most a két kimutatásból a legjellemzőbb változásokat feltüntető vasipar egyes adatait módszeres vizsgálat alá vesszük, akkor a következő eredményeket kapjuk:

A vasipar évről-évre emelkedő produkciót mutat ki. A felhasznált motorikus erő 1924-től 1925-ig 11.608 HP szaporodást tüntet fel,

az alkalmazottak és munkások száma ugyanezen idő alatt 2587-tel esett, ami a gépek az emberi munkaerővel szembeni térfoglalását bizonyítja.

Mig tehát:

A motorikus erő eloszlása a munkáslétszám arányában

	1924	1925
1 munkásra jut . . .	1.66 HP	2.04

a vállalatok száma egy év alatt a vasiparban 6.46%-kal esett, ami a gyorsütemű tőkekonzentráció legvilágosabb bizonyítéka,

a motorikus erő 15.6%-kal,
a termelvény értéke 19.0%-kal,
a befektetett tőke 59.30%-kal

emelkedett. Ezzel szemben, ugyancsak 1924-től 1925-ig

a munkások száma nem kevesebb, mint 5.9%-kal csökkent.

Ezen számok segítségével könnyen ki lehet számítani, hogy mennyi esett egy egy munkásra a megnövekedett természetből:

1924-ben 1 munkásra 11.198 10 lej,
1925-ben 1 munkásra 14.741 30 lej jutott.

Ezekből a számításokból, amelyeket hasonló módon el lehet végezni a többi iparágak adatai felhasználásával, alakul ki minden munkás előtt az, hogy

mi is az a racionalizálás?

Megnövekedett a produkció, ezzel szemben egyre csökkenő munkás-, vagy legalább is viszonylagosan csökkenő munkáslétszám jelzik a racionalizálás elvének érvényre jutását a természetesen sokkal szemléltetőbb képet kapnánk, ha tudnók, hogy egy-egy iparág mennyit fizet ki munkabérben, mert akkor azt is ki lehetne mutatni, hogy

a bér a termelvény értékének egyre kisebb hányadát teszi ki,

ami pedig azt bizonyítja, hogy ha a munkás időközönként a drágaság arányában valami béremelést is kap, az a profit emelkedésével egyáltalán nem tart lépést.

Erdélyi Kálmán.

A vas- és fémmunkás Internacionálé köréből

Ez év május hó 28-án kezdődött meg a nemzetközi vas- és fémmunkásszövetség központi bizottságának több napig tartó ülésezése Londonban, amelynek napirendjén több, nagyon fontos kérdés szerepelt. Az ülések alkalmával a következő határozatokat hozták:

A viszonyossági szerződést, mely kölcsönös támogatást jelent a különböző országok harcban álló munkásai számára, a brit szövetség kivételével mindegyik csatlakozott szervezet magáévá tette. Ez a határozat hatalmas lépéssel viszközlebb a kölcsönös támogatás elvének a megvalósulásához.

A központi bizottság, a szakmai titkárság és a nemzetközi szakszervezeti szövetség viszonyának kérdésében magáévá tette a múlt évi párisi nemzetközi kongresszus határozatát. Beható vita után elhatározta, hogy az olasz szakszervezeti szövetséget két éven keresztül évi 3 ezer svájci frankkal támogatja. Tudomásul vette a lebonyolított segélyakciókat és a leszámolást jóváhagyta. Meghallgatta a németországi, ausztriai, csehszlovákiai mozgalmakról, melyek részben befejezést nyertek, részben folyamatban vannak, a jelentést és elfogadta Klein elvtársnak, a Szövetség propaganda-titkárnak a lotharingiai magaskohóipari területen végzett munkájáról szóló beszámolóját.

Örömmel vette tudomásul a központi bizottság az északamerikai Egyesült Államok vas-munkásszervezeteivel kötött barátsági szövetséget és elégtétellel állapították meg, hogy mindkét részen igyekeznek úgy az amerikai, mint az európai vasmunkások között szorosabb kapcsolatot kiépíteni.

A nemesfémipar helyzetéről is átfogó ismeretetés hangzott el, amelynek kapcsán leszögezték, hogy az arany- és ékszeriparban dolgozók sok kivánnivalót hagynak maguk után. Elhatározták, hogy 1929-ben, a szövetség öszválasztmányának ülésével egyidejűleg az arany- és ékszermunkásokat is szakmai értekezletre hívják össze.

A szövetség az amerikai autógyárak európai telepeiről statisztikai kimutatásokat készített, amelyeknek kapcsán megállapítást nyert a bér- és munkaviszonyokban mutatkozó több eltérés. Az országos szövetségeket felszólítják, hogy ebben a dologban további lépések is történjenek. Ugyancsak hosszabb vita után elhatározta a központi bizottság, hogy a hajóipar, esetleg a nehéz vas- és magas kohóipar adatait statisztikailag feldolgozza. Egyes országok, így Dánia és Svédország kimerítő jelentést terjesztettek elő az országukban dolgozó hajóipar-vállalatok bér- és munkaviszonyairól. A közp. bizottság elhatározta, hogy felszólítja a csatlakozott szövetségeket hasonló kimutatások elkészítésére. A központi bizottság behatóan foglalkozott a gépészek és fűtők-nemzetközi szervezetének alapítási tervével és ebben a kérdésben egy külön bizottságot, — melyben az érdekelt szervezetek megbízottai is részt vesznek, — küldött ki, amely ez év őszéig jelentést fog tenni az általa végzett munkáról. A szövetségi titkárság kiépítésének kérdését megvizsgálás céljából az öszválasztmány elé utalták. A skandináv kiküldöttek javaslatára a központi bizottság határozatot fogadott el — az orosz és norvég vasmunkás szervezetek között folyó kölcsönösségi viszony tárgyalásaira vonatkozólag, — amelyben kimondja, hogy a régebbi határozat értelmében egy szervezet két Internacionálé köjelékébe nem tarthat.

A közp. bizottság foglalkozott a vándorlás kérdésével is, amelyre vonatkozólag határozatot is hozott. A csatlakozott szövetségeket felszólítatnak, hogy ebben az ügyben, amily gyorsan csak lehet, kiegészítő jelentéseket küldjenek. Továbbá elfogadta a központi bizottság a brit csoport javaslatát a nyolcórás munkaidőre vonatkozólag. A határozat szövege a következő:

A Nemzetközi Fémmunkás Szövetség, mely 2 és fél millió szervezett munkást képvisel, aggodalommal nézi egyes államok kormányának a washingtoni egyezmény ratifikálásával szemben elfoglalt elodázó álláspontját. Sajnálja, hogy az egyezmény határozatainak revízióját kívánják és a konvencióban levő alapelvek életbeléptetésének parancsoló szükségességére való tekintettel az összes országok szervezett vas- és fémmunkásait felszólítja, hogy emeljék fel tiltakozó szavukat az egyezmény ratifikálásának szabotálása ellen és kövessenek el mindent, hogy az egyezmény ratifikálását kormányuknál keresztül vigyék.

A központi-bizottság napirendi pontjainak letárgyalása után a brit csoport által összehívott ülésen vettek részt, amelyre meghívták a még nem csatlakozott angol fémmunkásszövetségek vezetőit is. Több kiküldött részt is vett a komoly és kimerítő tárgyalásokon. Ez az ülés egyhangú határozatot hozott, amelyben kiemelte a nemzetközi tömörülés szükségességét és felszólítást intézett a még nem csatlakozott szövetségekhez, hogy mielőbb csatlakozzanak a Nemzetközi Fémmunkás Szövetséghez.

A szociáldemokrácia győzelme Németországban

Az utóbbi időben úgy a szélső jobb-, valamint a szélső baloldalon is igen sokat beszéltek a demokrácia csödjéről, s ezzel mintegy igazolni akarták a diktatórikus tevékenységüket.

Azt harangozták mindenféle úgy a burzsoabérencek, mint Moszkva ügynökei is, hogy a politikailag éretlen tömegek csakis diktatórikus eszközökkel kormányozhatók sikeresen, mert a demokrácia csak kaoszt és anarkiát idéz elő. A világon ma még többségben levő burzsoadiktatura kormányzati formájának a megerősítését és igazolását várta a demokratikus eszmék válságától, ezt várták a fascista- és bolsevista-diktatura hívei is és azért történtek a nagyképu megállapítások.

A május hónapban lefolytatott németországi választások hatalmasan rációfoltak a demokrácia válságáról ábrándozók teóriájára és a szociáldemokrácia hívei nagy többséget kaptak, ami erősen fogja befolyásolni Európa népeinek további jövőjét.

Európa egyik legnépesebb és legműveltebb országának a lakossága a szociáldemokrácia zászlóját vitte győzelemre s ezzel mintegy példaadó irányt mutatott a többi országok lakosságának is. Az eredmény mutatkozni fog az angol választásoknál is, s ennek a két nagy népnek a politikájától igen sok függ a világ politikai életében.

A demokratikus köztársasági eszme hívei is fényes győzelemként könyvelhetik el a németországi választásokat és csak a sovén nacionalista háborus örülteknek, valamint a nagytőkéseknek lehet oka siránkozni a német választások eredménye fölött. A német szociáldemokrácia győzelme még nagyobb volna, ha a kommunisták nem vitték volna bele a német munkásság sorai közé is demagóg eszmék magvait, ami egyrészt megbontotta és gyöngítette a proletáriátus sorait, másrészt pedig a reakció karjaiba sodorta a kételkedő elemeket.

	1928	1924	Nyereség	Veszteség	Mandátum
Szavazók száma	30.592.442	30.393.130	—	—	489
Szociáldemokrata	9.111.488	7.881.000	1.230.438	—	152
Kommunista	3.232.875	2.709.100	523.775	—	54
Demokrata	1.492.899	1.919.800	—	526.901	25
Központi	3.705.040	4.111.900	—	406.860	62
Néppárt	3.605.953	3.649.100	—	43.047	44
Nemzeti párt	4.349.586	6.205.800	—	1.846.214	73

A többi kisebb pártok oly kevés számú szavazatot és mandátumot kaptak, hogy felsorolni sem érdemes azokat.

A választási eredményből a császárpárti monarkisták majdnem kétmillió vesztesége és ezzel szemben a szociáldemokraták közel másfélmillió nyeresége a legszembeötlőbb.

A főnti választási eredményre támaszkodva, a szociáldemokrata párt vezetősége úgy határozott, hogy a kormányban részt fog venni, hogy a polgári pártok hatalmi törekvéseit ellensúlyozni tudja. A határozat után Herman Müller Franken elvtárs vállalta a német birodalom miniszterelnökségét. A belügyminiszterséget Severing elvtárs vállalta, aki már volt egy ízben Poroszország belügyminisztere, amikor az egész burzsoáziát megremegtette erélyes intézkedéseivel. Pénzügyminiszter Hilferding elvtárs lett.

A köztársasági érzelmi polgári pártokkal szükségszerűen koalícióba lépett német szociáldemokrata párt munkásvédő és háboruellenes politikájától még igen sokat várhat Európa proletáriátusa, habár nem is valószínűsíthető meg a szocialista program összes kívánalmait, mivel ennek akadályai a polgári pártokkal való kényszerű együttműködés, de mindenesetre érlelni fogja a helyzetet egy tiszta szociáldemokrata többségű parlament és szociáldemokrata kormány megvalósítására.

Szakszervezet és sport

Olyan időszakban élünk, amikor a mindenfajta sportolás egyre jobban fellendül. Éppen a munkásság az, amely most készülődik ahhoz, hogy testének mozgékonyágát a torna, uszás és a futball segítségével tartsa meg. Emellett azonban kiterjeszkedik a turisztikára és a sisporra is. Ezek által terjeszkedik a munkásosztály a szépség és magasztosság légkörében s bel- és külföldi utazások által bővíti ismereteit.

A korcsma füstös és alkoholgőzös szobája ezáltal veszti el vonzóerejét. A munkás megszabadul a hagyományoktól és új utakon jár.

Nem jelentéktelen mértékben segítette elő a szakszervezet a munkásosztály kulturfejlesztésének illetékesi alakulását. A harc a szabad szombat délutánért és a rövidebb munkaidőért segítette a munkásságot ehhez, amit már oly régen várt, de eddig nem érhetett el.

A racionalizálás által felfokozott munkateljesítmény követel csak igazán alapos pihenést és valami más tevékenységet az emberi test részére. Ha a munkás nem akar szellemileg és lelkileg teljesen elnyomorodni, akkor mindent el kell követnie, hogy a sport és a turisztika segítségével mentesítse magát a rossz befolyásoktól. Addig, ameddig nem sikerül egy tervszerű és észszerű társadalmi rend által a mértékletes munkaerő kizsákmányolás hátrányait eltüntetni, a munkásság saját fenntartása érdekében szabad idejében kell üdülést találnia.

Vonatkozik ez mindenek előtt az ifjuságra. Bár a fiatalok ifjú erejük következtében több munkát is vállalhatnak pillanatnyi káros következmények nélkül, de öregebb korukban feltétlenül jelentkeznek ennek a kizsákmányolásnak a gyümölcse. Megfelelő munkaidőmegrövidítés jelentékenyen meghosszabbítaná a munkások átlagos élettartamát. De a vállalkozók nincsenek megelégedve. Kegyetlen túlóráztatás, a munkaidő meghosszabbítása által legyen tovább is és még nagyobb mértékben kiszolgáltatva az emberi test a kapitalista kizsákmányolásnak. Legyen a munkás a szükséges szabadidejétől is megfosztva. A munkás családját pedig szenvedésteljes jelenbe kényszerítsék bele.

A munkás egészsége, a munkásgyermekek fölnevelése, a család eltartása és utolsó sorban a munkásosztály által elérendő kulturforog kockán.

Az egyes munkás és az öszmunkásság érdekében mindent meg kell tenni a reakció ellen. Évszázadok óta elnyomott népréteg egészsége és kulturemelkedése érdekében az emberi javakat a kapitalisták profitja fölé kell helyezni.

Sportszerető munkások, sportkedvelő szak-társak gondoljatok arra, hogy akár a munkaidő meghosszabbítása, akár a különórások, akár a normális munkahét megváltoztatásának formájában, mindannak a szépnek és nemesnek a temetője, amelyeket ti a sportnak köszönhettek. Segítsetek mindenütt felvilágosítást terjeszteni, segítsetek velünk a negyvennyolcórás munkahetet megteremteni és megtartani.

BÉRMÓZGALOM

A Schiel-gyári munkásság bérmozgalom előtt

Az utolsó 3 hónap alatt a brassói piac 5-1 százalékos emelkedést mutat.

A piaci drágaságot a munkaadók és a munkások közös lista alapján vizsgálják 3 hónaponta és ezen listába egy négytagú család havi élelmi és ruházati minimális cikkei vannak felvéve, amelynek alapján a barcasági kollektív-szerződésben tartozó munkások (Cement-, Gartner-, Kénsav-, Serg-, Foith Telman-gyárak) munkabérei emelkednek vagy csökkennek, aszerint, ahogy a piaci drágaság emelkedik vagy leszáll. A gyakorlatban még nem volt 8 év óta piaci árleszállás és így a munkaadóknak nem volt még módjukban visszafelé alkalmazni a szerződés eme pontját. A Schiel- és Teutsch-gyári vasmunkásság helyzete teljesen más, mivel e két gyárban dolgozó munkásság nem áll semmiféle szerződéses viszonyban nevezett gyárak munkaadóival és ennek következtében a munkásság munkabérei a létminimumon alul sülyedtek. A Schiel-gyárban dolgozó vasmunkásság, — az öntők kivételével, — szervezetlen és ennél fogva teljesen képtelen egy, a munkafeltételeinek megjavítása érdekében indítandó akcióra.

A gyárigazgatóság tudatában van a munkásság szervezetlenségének és ezt ki is akarja használni a maga javára.

Bevezette az akkordrendszert az egyes osztályokban, de e gyilkos rendszertől is kiválasztotta az „idő“-akkordrendszert, melynek következtében néha egy-egy munkás csak tulhajtott munkával keres valamit, de a legtöbb munkás üres borítékkal megy haza. Ott, ahol még az akkordrendszert nem lehetett bevezetni, figyelmen kívül hagyták a 8 órai munkaidőt és helyette 10—12 órát dolgoztatnak, mert így képzeli el az igazgatóság a munkásság sorsán enyhíteni.

Az igazgatóság eme irányu határtalan kizsákmányolását nagyban elősegítette az egységes vasas szervezet, aki a főszólt a munkásság megszervezése helyett a szociáldemokraták ellen folytatott rágalmozásokra helyezte. A bolsevikiek 5 éves eme munkálkodása meghozta a maga keserű gyümölcsét és e gyümölcs savanyu levét most a Schiel gyári vasmunkásságnak kell meginnia. Szerencsére, már az egységes vasas szervezet kimuló félben van, dicstelen szerepét betöltötte moszkvai recept szerint és most már meg van a remény egy hatalmas táborot alkotni és az osztályharcos cluji vasmunkásság szövetségbe tömöríteni a Schiel-gyári vasmunkásságot.

A brassói vas-, fém- és vegyipari munkások szakszervezete megtette a lépéseket aziránt, hogy a Schiel-gyári munkásság egy, a drágaságnak megfelelő béremelést kapjon.

A csoportvezetőség megbízásából Rusu szaktárs a munkaadók szövetségének benyújtotta a munkásság 10 százalékos béremelési kérését. A munkaadók szövetsége nem találta magát illetékesnek dönteni ez ügyben és a munkásság kérését elintézés végett átnyújtotta a Schiel-cégnek. A munkásság most megvárja a választ és amennyiben ez kedvezőtlen lenne, a munkaügyi inspektorátustól kérni fogja a tárgyalások hivatalos megkezdését.

A Schiel-gyári munkásság 2 év óta nem részesült semmiféle béremelésben, dacára, hogy ezen időközben a drágaság 15 százalékkal emelkedett. A munkásság roppant alacsony bérek mellett dolgozik és szervezetlenségénél fogva ki van szolgáltatva a kapitalisták nagyfokú kizsákmányolásának. Egyedül az öntőmunkások azok, akik felismerték a szervezet fontosságát és megtartották szervezeti mivoltukat. Ennek köszönhető, hogy időközönként a szakszervezet igyekszik egy-egy bérmozgalmat levezetni, amelynek eredményét a szervezetlenség is élvezik.

A most megindított mozgalom alkalmával az igazgatóság megkérdezte az esztergyósiakat, hogy melyik szervezethez tartoznak, amire azt válaszolták, hogy egy szervezethez sem. Az igazgatóság meglehetősen dörzsölte a kezeit és dicsőítő nyilatkozatot tett az esztergyósi képviselőinek, hogy bizony azt „nagyon jól teszik“.

Meg kell értse egyszer a Schiel-gyári vas-

munkásság, nemzetiségre való különbség nélkül, hogy szomorú sorsán csak a szervezetbe való tömörüléssel tud megfelelőképpen segíteni.

Legyen tehát a Schiel-gyári munkásság jel-szava: „Be a szervezetbe!“

Bérmozgalom Zsilvölgyében

A zsilvölgyi munkásság kollektív-szerződése értelmében hat havonként esedékes a bérek revíziója. A főnti pont értelmében a zsilvölgyi szakszervezetek vezetőségei egy memorandumot dolgoztak ki, melyben folyó évi július hó 1-től kezdődőleg 25 százalékos fizetésjavítást kérnek a bányavájárok és segédvájárok, valamint a szakmunkások részére és 35 százalékos fizetés-emelést a többi munkáskategóriák részére.

A kérés indoklására az utóbbi hónapok zsilvölgyi cseményei elég bő bizonyítékul szolgálnak és éppen ideje volna, hogy a százmilliósi profitra dolgozó bányák igazgatóságai végre belássák a munkásság türelmetlen nyomorát és teljesítsék a memorandumban lefektetett béremelési kívánságot.

A bérevíziós tárgyalásokat június 25-ére tüzte ki Popescu aradi munkaügyi inspektor Petrosenibe, ahová délelőtt 9 órára a zsilvölgyi összes bányahelyiségekből 24 munkáskiküldött jelent meg a különböző szakmák képviselőiben. A bányamunkások szövetsége részéről Buciumean központi és Botici kerületi titkár elvtársak, szövetségünk részéről György szaktárs központi és Gârbovean kerületi titkár szaktársak képviselték a munkásságot. — A vállalatok részéről Timók, Jonescu, Frei és Lugosi igazgatók vettek részt a tárgyaláson.

Mindjárt a tárgyalások elején erős vita indult meg, hogy a munkásküldöttek valóban jogosan képviselik-e a munkásságot, mivel erre megfelelő számú aláírástos megbízatásuk nincsen. Hosszas vita után a munkaadók elismerték a munkásmegbízottak tárgyalási jogosultságát. A munkásság 25 és 35%-os fizetés-emelési kérésére kijelentették, hogy a vállalatok nehéz gazdasági helyzetére való tekintettel egy bani javítást sem adhatnak és ha a munkásság többet akar keresni, úgy többet kell termelniük, mert még ma is az a helyzet, hogy több ezer munkás elbocsátása válhatik szükségessé. Minden béremelés újabb tömeges elbocsátásokat tenne szükségessé.

A munkásság képviselői a kollektív-szerződésre vonatkozó pontjai értelmében a drágaság emelkedésére való hivatkozással fenntartották béremelési kívánságukat és kérték, hogy a béremelés ügye *döntőbírótság elé utaltassék*. A munkaadók tudva, hogy nincs igazuk a kérdésben és tudva, hogy a piaci árak tényleg emelkedtek, a munkaügyi inspektorral együtt az ügy döntőbírótság elé vitele ellen foglaltak állást, *azal érvelve*, hogy a társulati raktárakból adott *őtféle* cikk ára nem lett a társulat által emelve. Liszettel, zsirt, szalonnát, krumplit és bakkancsot adnak ugyanis a társulatok a munkásságnak beszerzési áron. Ezzel szemben a munkásság bizonyította, hogy a fenti cikkeken kívül nagyon sok más egyébre is szükségük van, amit a piacról kénytelenek beszerezni. Például hus, ruhaneműek, zöldségfélék és sok egyéb más, amiknek az ára lényegesen emelkedett. Különbözik maguk a társulatok is a raktáraikban a kukorica, korpá és sok más cikk árát 20—30%-al is emelték, csak éppen az előbb felsorolt öt cikk árát tartották egy nivón, hogy így a munkásság által kapott családi pótlékot ne legyenek kénytelenek emelni, mivel a családi pótlék ezek ára szerint igazodik a szerződés szerint. Rámutattak arra, hogy a krumpli ára 2 leiben van megszabva a kollektív-szerződésben, de a társulatok ennél sokkal drágábban adták még az ősz folyamán is, most pedig 10—12 lei egy kg. új krumpli ára a piacon. A társulatoktól vásárolt krumplit pedig pincéhelyiségek hiányában nem tarthatják el nyár közepéig és az év egyik felében ötszörös árban kénytelenek krumplit vásárolni a piacon, tehát már ezen az alapon is indokolt a fizetés-emelési kérés. Még indokoltabb azonban, ha figyelembe vesszük, hogy a szerződésben páronként 270 leiben megállapított bakkancsot 295 leiert árusítják a társulatok oly rossz minőségben, hogy a munkásság kénytelen 5—600 lejes bakkancsot vásárolni, mivel a társulati bakkancsok csak néhány napig viselhetők.

Érvelt a munkásság azzal is, hogy a ked-

vezményes élelmiszerek adása idejében készpénzben is többet keresett a munkásság legtöbb része, mint ma, amikor a piacon kénytelenek bevásárolni a szükségleteik legnagyobb részét, tehát a helyzetük már ezen ok miatt is több mint 50 százalékkal rosszabbodott. De súlyosbodott a helyzetük azáltal is hogy több helyen *rövidített* munkaidőt dolgoztatnak, ami szintén keresetcsökkenést okoz, ugyszintén az eddig teljesített túlműszakok eltörlése is.

Száz és száz érv mind hiába hangzott el a munkásság részéről, mert a társulatok kereken elzárkóztak mindenféle béremelés elől, dacára annak, hogy az alig pár hét előtt lezajlott zavar-gások idején maguk a társulati igazgatók és a hatóság képviselői is kilátásba helyezték a bérevízió alkalmával esedékes fizetés-emelést. Ugy látszik, hogy ezek az ígéretek akkor csak a türelmetlen nyomor miatt elkeseredett munkásság lecsillapítására valók voltak, amit már régen elfelejtettek az illetékes urak, de a munkásság nem felejt olyan könnyen és most az ígéretek beváltását követeli.

Két napig tartó tárgyalás után sem adtak a társulatok semmi béremelést és így eredménytelenül fejeződtek be a tárgyalások, amik legfőbb arra voltak jók, hogy a munkásság megismerje a társulatok ezen álláspontját, hogy még az eddiginél is több termelést kívánnak, hogy még több munkást bocsáthassanak el, mivel szerintük is csak meghatározott mennyiségű szemet tudnak az országban elhelyezni.

A meghiusult tárgyalások után a munkásság küldöttei határozatilag kimondták, hogy sérelmeik orvoslását a munkaügyi minisztertől fogják kérni egy 12 tagú küldöttség által, melynek tagjai szóbelileg és memorandumban fogják ismertetni a miniszterrel és a társulatok Bukarestben levő vezérigazgatóival a munkásság sérelmeit és béremelési kívánságait. Kérni fogják továbbá, hogy a miniszteriumból kiküldött bizottság jelenlétében új bérevíziós tárgyalások legyenek tartva, melyeken az érvényben levő kollektív-szerződés szellemében a drágaság emelkedése és a megnehezült megélhetési lehetőség arányában béremelést fognak a társulatoktól kicsikarni.

Bérmozgalom a kolozsvári víz- és villanszerelőiparban

A múlt szaklap számában megírtuk, hogy a víz- és villanszerelőiparban a kollektív-szerződés március hó 31-én lejárt s az Inspektorátuson a hivatalos tárgyaláson megegyezni nem lehetett a munkaadók szövetségének a lehetetlen álláspontja végett. A tárgyalóbizottság külön-külön üzeneként folytatta a tárgyalásait, minek következtében a villanszerelőüzemek után az összes vízvezeték-szerelővállalatok is, május hó végén aláírták a kollektív-szerződést. Ezen vállalatok között volt egy pár, akik eleinte görcsösen ragaszkodtak a Munkaadók Szövetségének az álláspontjához, hogy csak Munkarend alapján hajlandók dolgoztatni munkástársainkkal, azonban a szerelő szaktársaink határozott magatartásán és fegyelmezett szervezetségén a munkaadók itt is szépen leszedték a Munkarendet és megkötötték a kollektív-szerződést. A vízvezeték-szerelőiparban a munkabérek a következőképp alakulnak ki:

1—2 évben 19'75, 3—4 évben 22'20, 5—6 évben 25'45, 7—8 évben 28'85, 9—10 évben 31'20 lej, 10 éven túl 33'40 lej órabér.

Ezen szerződések 18 üzemet érintenek 72 munkással.

Bukarestben megalakult a Szociáldemokrata Párt magyar párt-szervezete

Bukarestben tizezrével vannak magyarajku munkások, akiknek nem volt meg eddig a lehetőségük — ezirányu szervezet hiányában —, hogy az őket érintő dolgokkal foglalkozzanak, még csak arra sem volt lehetőségük, hogy kulturális szempontból fejlődhessenek, szóval hiányzott az a szerv, amely Bukarest magyarajku munkásait úgy gazdasági, mint politikai és kulturális téren előbbre vigye, irányítsa és ebbenni törekvéseiben támogassa. Ennek a helyzetnek vetettek véget a bukaresti magyarajku munkások azzal, hogy június 3-án megalakították párt-szervezetüket.

A párt-szervezet helyiségének címe: Bukarest, Str. Sft. Ionica 10, I. emelet.

KÖZGYÜLÉSEK

Közgyűlés Vulkánban

Junius hó 17-én tartotta a vulkáni csoport félévi közgyűlését. A gyűlést Csegezi elnök szaktárs nyitotta meg. A napirendi pontok ismertetése után megtartja a csoport vezetőségének félévi működéséről szóló jelentését. Ismerteti a jelenben érvényben levő kollektív szerződés tárgyalásának körülményeit. A bányagazgatóság a munkásság jogos kívánsága elől elzárkózott s így közös megegyezésre annak idején nem juthattak, ezért a szerződésnek több pontjait döntőbíráskodás elé kellett vinni. Ha a vezetőség nem tudta a munkásság jogos kívánságait győzelemre vinni, ennek egyik főokát a munkásság szervezetlenségében kell keresni s ha azt akarjuk, hogy a jövőben több eredményt érjünk el, úgy egymást támogatva, szervezetünket erősítve kell haladjunk, mert csak az összesség erejének latbavetésével tudjuk a kapitalistákat jobb belátásra kényszeríteni.

A vezetőség a szervezet kiépítése érdekében minden eszközt megragadott, amely arra alkalmas. Az elmúlt félévben tartott 16 vezetőségi ülést és 16 műhelyértekezletet. Ezenkívül 22 esetben intézte el az igazgatóságnál szaktársaink különböző panaszait kisebb-nagyobb eredménnyel. Ezek közül külön megemlítésre érdemes, hogy a bányában dolgozó szivattyúkezelők 12 órás műszakja olyképpen nyert megoldást, hogy a jövőben csak 8 órát fognak dolgozni, miáltal 12 munkástársunk jutott újabb munkaalkalomhoz. Jelenti továbbá, hogy a zsilvölgyi vasmunkásszervezetek tartottak 6 konferenciát külön és 5 közös konferenciát a bányamunkás elvtársakkal. A vasmunkásszövetség három esetben és a kerületi titkárság 9 esetben látogatta meg a csoportot, mely alkalmakkor felvilágosító és oktató előadásokkal látta el a vezetőséget. A munkásság nyugdíj kérdésében oly irányu megoldást sikerült találni, mely szerint az erre rászorult munkástársaink a jövőben 100 százalékkal nagyobb nyugdíjat fognak élvezni.

Majd a csoport anyagi helyzetéről tett jelentést, mely szerint a szövetségi bevétel 54.890 lei, melyből 36.952 leit küldtek készpénzben a szövetségnek. A csoport bevétele 20.159 lei, a kiadás 13.070 lei készpénze van a csoportnak 7089 lei. Betegalap: bevétel 12.134 lei, kiadás 4.880 lei, maradvány 7.254 lei. Kulturális alap: bevétel 4.074 lei, kiadás 3.355 lei, maradvány 719 lei. A könyvtárat több különféle könyvekkel gyarapították s most újlag 2000 leire rendeltek ismételt könyveket. Fancsali és több szaktársak hozzászólása után a közgyűlés megelégedéssel veszi tudomásul a vezetőség jelentését. Az elnök szaktárs jelentést tesz, hogy a zsilvölgyi szervezetek konferenciája elhatározta, hogy az érvényben levő kollektív szerződés értelmében július 1-ével memorandumot nyújt be az igazgatósághoz a bérrevízió megejtésére, melyben 25 százalék fizetésemelést kérnek az ipari és bányában dolgozó munkásoknak és 35 százalékot a külszíni munkásoknak. Birtok Albert, Gál János, Hummel és Fancsali szaktársak felszólalása után a közgyűlés a munkások otthon építése ügyének a megtárgyalására tér át. Többek hozzászólása után a közgyűlés elhatározza, miszerint megbizsa a vezetőséget, hogy a legközelebbi taggyűlésre dolgozzon ki erre vonatkozólag egy részletes javaslatot.

A napirendi pontok letárgyalása után Gárbovean szaktárs román és magyar nyelven ismerteti az általános gazdasági helyzetet és megelégedéssel állapítja meg, hogy a nemzeti-parasztpárt akciója a zsilvölgyi vasmunkásságot egy pillanatig sem hozta zavarba, hanem öntudatos és fegyverrel munkásokhoz méltóan tudta, hogy mit kell tenni és a kipróbált régi osztályharcos szervezeteitől még ideig-óráig sem tántorodott el. Majd Csegezi elnök szaktárs a gyűlést a jelenlevő szaktársak lelkes hangulata közben bezárta.

*

A vulkáni csoport 1927. évi közgyűlése határozata értelmében mindazon szaktársaknak nevei, akik a gyűlésen igazolatlanul nem jelennek meg, a szaklapban lesznek leközölve. A június hó 17-én tartott félévi közgyűlésekről igazolatlanul a következő szaktársak maradtak el: Ács Antal, Altmann Lajos, Barcsa István, Balogh Sámuel, Dániel András, Derzsi István, Deák Ferenc, Dankó Izsák, Dobre Pasc, Deák Endre,

Hebenstreit József, Kovács Ferenc, Komencz György, Lechner Ferenc, Maier Nicolae, Másariu Florea, Nacnóbel Lajos, Nagy Károly, Nagy Pál, Preán István, Popa Iosif, Pál Jenő, Shável József, Suci Nicolae, Szmerék László, Todea Evlávius, Topics Ferenc.

Közgyűlés Aninosán

Az aninosai csoportunk június hó 24-én tartotta félévi közgyűlését. Bohne szaktárs a közgyűlés megnyitása után a csoport félévi jelentését, Péter szaktárs a pénztári jelentést és Karácsonyi szaktárs a mozgalmi jelentést teszi meg. Indítványozza a közgyűlésen meg nem jelent szaktársak szaklapi megróvását, továbbá a piaci árakra vonatkozólag tesz jelentést.

A közgyűlés elhatározza az indokolatlanul távol maradt szaktársak megróvását. A piaci árakra vonatkozólag elhatározza, hogy a községi tanácsstagokon keresztül igyekeznek ezt a kérdést rendezni.

Bohne szaktárs az elnök lemondását terjeszti elő. A közgyűlés egyhangulag tudomásul veszi és Bohne szaktársat bizza meg az elnök teendőinek végzésével.

Gárbovean szaktárs a szövetség részéről ismerteti az utóbbi eseményeket és ezzel kepcsolatosan a vasmunkások magatartását, amelyért elismeréssel van a tagok iránt, akik fegyverrel szemben és nem hagyták magukat megfélemlíteni a polgári pártok ügynökeivel.

Törökcsik szaktárs kérdést intéz a Cassa Cercu- alera vonatkozólag — Gárbovean szaktárs válaszában ismerteti a Cassa Cercuale és az azzal kapcsolatos — a munkásságot érintő ügyeket. Péter szaktárs indítványozza, hogy a közgyűlés az elnök szaktársnak lelkiismeretes munkálkodásáért elismerését fejezze ki. A közgyűlés egyhangulag elfogadja az indítványt.

Ezután elnök szaktárs az ülést bezárja.

Közgyűlés Petroşeni

Petroşeni csoportunk június hó 24-én tartotta félévi közgyűlését, a szövetség képviseletében Gárboveanu szaktárs vett részt. Szöke szaktárs üdvözlő a tagokat és a közgyűlést megnyitottak nyilvánítja. Imecs szaktárs az erkölcsi jelentést és Szigeti szaktárs az ellenőrzőbizottság részéről tesz jelentést. A jelentéshez hozzászólók: Pál, Várfalvi és Blásán szaktársak. Miután a jelentést egyhangulag tudomásul veszi a közgyűlés, Gárboveanu szaktárs az utóbbi időben történt eseményeket ismerteti. Elismeri a vezetőség és a tagok által kifejtett munkát, hol sikerült a tagok érdekeit és szolidaritását megvédeni. A szervezetek jelentőségét, valamint annak szükségességét ismerteti. Gárboveanu szaktárs beszédéhez hozzá szól Venczel, Pál, Imecs, Dán, Brelfeld, Szúszter és Révai. A taggyűlés erkölcsi kötelességévé teszi mindenkinek, hogy a szociáldemokrata pártba beiratkozzon. Szöke szaktárs a bérrevízióra vonatkozólag tesz előterjesztést, kérve két személynek a választását. A közgyűlés Szöke és Imecs szaktársakat bizza meg.

Elnök szaktárs fokozottabb szervezkedésre hívja fel a tagokat és a gyűlést bezárja.

HALÁLOZÁSOK

BALOGH ENDRE géplakatos szaktárs, cluj-i csoportunknak tagja, 32 éves korában, hosszú betegség után június hó 22-én meghalt. Temetése június 24-én volt Cluj szervezett vasmunkásainak részvétele mellett. Sirjánál Bruder szaktárs mondott bucsuztatót. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

GRUBER ANTAL géplakatos szaktársunk 35 éves korában Dicsőszentmártonban június 1-én proletár-betegségben elhunyt. Korán elhalt szaktársunkat június 2-án temették el a Nitrogén gyári szervezett munkásság őszinte részvétele mellett. — Gruber szaktárs mindig hűséges tagja volt a szakszervezetünknek. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

WAGNER JÁNOS öntő szaktársat május 1-én, a dolgozók nagy ünnepén kísérték brassói szaktársai utolsó útjára. A gyár gyilkos levegője és mérges füstje nem voltak kímélettel Wagner szaktárs egészsége iránt és hosszabb ideig tartó betegség után április 30-án éjjel proletár-betegségben elhunyt. Ahogyan a munkamezején megállotta a helyét nevezett szaktársunk, úgy a szakszervezeti életben is meggyőződése volt, mert egy 25 éves szervezeti multra tekintett vissza, melyre élete utolsó órájáig büszke is volt. Wagner szaktárs emlékét meg fogja őrizni a romániai vasmunkásság, az ő szervezeti multja mintaképül fog szolgálni az új generációnak, amely tovább halad a felszabadulás göröngyös útjain egy szebb jövő felé.

Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen férjem elhalálása alkalmával gyűjtött anyagi támogatásukért hálás köszönetemet nyilvánítom mindazoknak, akik támogatásukkal szomorú helyzetemben segítettek rajtunk. Özv. Gruber Antalné és árva.

Kimutatás

a resicai vasműveknél a munkanélküliek segélyezésére gyűjtött összegekről

Február—Május

Vas-, acél- és hengerművek:

U/2	Lei	4.145	
U/3	"	11.834	
U/4	"	67.965	
U/5	"	32.185	
U/7	"	24.455	
U/9	"	11.685	152.269

Műhelyek:

A/2	Lei	17.990	
A/3	"	24.920	
A/4	"	39.780	
A/5	"	20.550	
A/6	"	7.630	
A/7	"	2.460	
	"	3.280	116.610

Összesen 268 879

Összegezés:

Bevétel Lei 268.879

Kifizetett segélyek 139.320

Maradvány 129.559

Resița, 1928 június 22.

Ferenschitz Károly
pénztáros.

Hullschwandtner Károly, Hromadka Ferenc,
Steininger Antal
ellenőrök.

KÜLÖNFÉLÉK

Felszólítás! A vas-, fém- és vegyipari munkások brassói helyicsoporijának vezetősége felszólítja hátralékos tagjait, hogy járulékaikat haladéktalanul rendezzék, ellenesetben az alapszabályok idevonatkozó rendelkezése értelmében a tagok sorából törölve lesznek.

Helyreigazítás. Lapunk ez év június 1-én megjelent számunkban „Váradi spiclik” cím alatti közleményünkben Goldvjánszky János elvtárs neve is szerepel. Jelen lapunkban helyreigazításképpen közöljük, hogy a nagyváradi vas- és fémmunkáscsoport kazánkovács tagjai által június hó 25-én tartott értekezlete az ügyet teljesen tisztázta. Megállapítást nyert, hogy Goldvjánszky szaktárs munkástársai ellen nem vélelt, a neve sajnálatosképpen téves információk alapján került a fent megjelölt számú lapunkba.

Cluj, 1928 július hó. A szerkesztőség.

Nyilatkozat. Alulírottak bocsánatot kérünk Cluj összes szervezett vasmunkásaitól, amiért a Renner-gyári bérmozgalom alatt mások biztatására sztrájk-török lettünk. Belátjuk tévedéseinket s ígérjük, hogy a jövőben hasonló cselekedetektől a legmesszebbmenőleg tartózkodni fogunk és mint becsületes szervezett munkások fogunk viselkedni. — Cluj, 1928 évi április hó 24-én. Szabó József II. sk., Máthé György sk., Nagy Béla sk. Előttünk: Banga András sk., Popescu Ioan sk.

Nyilatkozat. Alulírott Patera Oszkár, előttem ismeretlen okból a szakszervezet elé lettem idézve. Annnyit beismerek, hogy „éljent” kiabáltam, de hogy mire, azt nem tudom. Bocsánatot kérek a vasmunkások vezetőségétől és az alantirt tanukkal bizonyítom, hogy semmit sem kiabáltam a szakszervezet ellen. Lupeni, 1928 június 8-án. Szaktársi tisztelettel: Patera Oszkár. Tanuk: Földvári Ferenc, Schreiber Wilhelm.

Köszönetnyilvánítás. Alulírott ezuton is hálás köszönetemet fejezem ki a resicai hengerműben dolgozó szaktársaimnak a hosszú betegségem ideje alatt gyűjtött anyagi támogatásukért. Crăciun Traján

Nyilatkozat. A „Vas- és Fémmunkás” június hó 1-én megjelent IX. évfolyam 6. számában Schmiedt Károly és Percsényi Mártonra vonatkozó közlemény teljes egészében megfelel a valóságnak és a benne foglalt állításokat fenattartjuk.

A szerkesztőség.

Köszönetnyilvánítás. Hálás köszönetem fejezem ki a „Stalwerk” szaktársaim iránt, amiért hosszas betegségemben családi gondjaim könnyítése és betegségem gyógykezelése céljából anyagi támogatásukkal nagyban hozzájárultak a segítségemhez. — Resița, 1928 május 3-án. Szaktársi tisztelettel: Barabás József

Nyilatkozat. Alulírott bocsánatot kérek a turdai vasmunkások csoportja összes tagjaitól az 1927. évben tanúsított szakszervezetellenes magatartásomért. Elismerem, hogy hibát követtem el és ígérem, hogy a jövőben tartózkodni fogok hasonló cselekedetektől és mindig fegyverrel, szervezett munkához illően fogok viselkedni. — Turda, 1928. március 28-án. Gärtner Adolf. Előttünk: Nic Muntean, D. Waller, Lovrițs László.

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége

Gutenberg-könyvnyomda Cluj